

Barsingerhorn eerste provinciale dorpsgezicht

JAN DERK GERRITSEN

Toen het gebied rond Schagen in de 10de eeuw er nog puur als een waddengebied bij lag, had slechts een enkeling de moed zich op één van de terpen te vestigen. In de 12de eeuw waren er al meer van die helden. Zij maakten van terp naar terp een dammetje zodat een dorp ontstond, heden ten dage nog steeds Barsingerhorn gebeten. Die oorspronkelijke verkaveling ook van het omliggende land is zo gaaf bewaard, dat de provincie Noord-Holland als eerste in den lande dorp en omgeving tot provinciaal dorpsgezicht heeft verklaard.

De Mient, de voorsloot. De hedendaagse bruggen worden misschien vervangen door de oorspronkelijke 'kattebruggen'. (foto's P. van Heumen).

Stolphoerderij "Volhouden" bij de Blauwe Brug.

Raad- of Regthuis

Het begon jaren geleden met de bescherming van een enkel object in het dorp: de Blauwe Brug tussen de prachtige stolpboerderijen: 'Volhouden' en 'Maartje Cornelis Hoeve' op de kruising van Heerenweg en Mioldijk. Ook het unieke Raad- of Regthuis uit 1632 met zijn juweel van een klokketoren kwam daarvoor in aanmerking. Ze komen helemaal uit Maastricht om er te trouwen. Nadere bestudering van het gehele gebied bracht aan het licht, dat een geïsoleerde bescherming van een enkel object geen recht deed aan het totale gebied, dat het er op luchtfoto's niet anders uitziet dan op oude kaarten uit de 17de eeuw. De lintbebouwing langs de dijk, resultaat van de individueel in de 12de eeuw gelegde dammetjes, kronkelt zich langs de wegsloot de Mint, waar jammer genoeg de hoge Kattebruggen, waar men vroeger onderdoor kon varen, door lage bruggen vervangen zijn.

Een miljoen is nog te weinig.

Het lijkt heel wat die bijna een miljoen, die de provincie het gemeentebestuur in een speciaal fonds liet storten, waarmee dat eerste provinciale dorpsgezicht mogelijk gemaakt moet worden.

Ook de plechtige opening door de gedeputeerde mevrouw *Van Diepen-Oost* is niet meer dan de start van een provincie, die stimulering van monumentenbescherming als een belangrijke taak ziet.

Zo'n bedrag genereert natuurlijk meer, niet alleen financiën maar ook private en publieke inzet en niet te vergeten burgerzin. Wie zijn buurman bezig ziet met het opknappen van zijn huis op historisch verantwoorde wijze kan het meestal niet laten hetzelfde te doen. Bovendien scheppen zulke projecten werkgelegenheid. De directe controle geschiedt door het bestemmingsplan, het dorpsvernieuwingplan of de subsidieverordening. Er staan in deze, voor de agrariër vroeger zo welvarende streek nog dubbele stolpboerderijen, één waarin de boerenfamilie woonde en een, waarin het bedrijf was ondergebracht. Die luxe kan men zich vandaag de dag niet meer permitteren. De niet meer in gebruik zijnde boerderij wordt een blok aan het been en hoe is dan die tweede boerderij te onderhouden. Die dubbele behuizing was kenmerkend voor deze streek maar hoe veelt zijn er al met de grond gelijk gemaakt omdat restauratie privé niet meer te betalen

Misschien wordt het oude haltheuisje van de voormalige tram naar Schagen in oude luister hersteld.

was? Maar juist omdat het bij zo'n provinciaal dorpsgezicht in tegenstelling tot een aanwijzing door het Rijk niet gaat om een 'statistische' zaak, kan een beroep worden gedaan op het fonds voor bouwkundige verbeteringen, veranderingen aan bruggen, gevels of erfafscheidingen.

Cultuurtoerisme

De economische betekenis van de toenemende belangstelling voor het cultuurtoerisme zal ook haar steentje bijdragen aan de restauratie en het behoud van dorps- en stadsgezichten en landschappelijk schoon. Niet alleen door haar karakter en omvang, maar

juist ook door de beschermingsmaatregelen zal een dorp als Barsingerhorn nooit hoge ogen gooien bij het massatoerisme. Een gerichte cultuurpromotie zal echter juist dat publiek aanspreken, dat rust, schoonheid en authenticiteit zoekt bij de besteding van zijn vrije tijd. De ideeën, die daarover bij gemeente en provincie leven spelen juist die toeristen in de kaart. Zo zal een oud wandelpad worden hersteld en zijn er plannen voor een kano- en schaatsroute. Deze leidt bovendien nog langs een bijna totaal vervallen voormalig wachthuisje van de stoomtram, die tussen 1898 en 1935 van Schagen naar Ewijcksluis liep. Het huisje is nu als schaaftal in gebruik is. Kanovaarders of schaatsers kunnen er, als deabri nog te restaureren valt even op adem komen. De fietsroute, die op de markt in Schagen begint en langs tal van historische dorpen als b.v. het eens aan de Zuiderzee gelegen Kolhorn leidt zal straks ook het provinciaal beschermde Barsingerhorn met ere vermelden. De klandizie van de eveneens vervallen kroeg met zijn voormalige kolbaan zal erdoor toenemen en voor de kroegbaas zal er dan ook meer armslag zijn om zijn zaak eens een verfje te geven.

Een informatiepunt in het dorp zal de cultuurminnende toerist op de hoogte brengen van wat hier eens was, is en

Het Regthuis uit 1632.

zal komen. Aan jonge kunstenaars zal gevraagd worden in te tekenen op een vormgevingsopdracht om dat informatiepunt in te richten. Informatiepanelen en bewegwijzering moeten de nog bestaande nieuwsgierigheid verder aanwakkeren.

Jan Derk Gerritsen is PR-medewerker van de PC Heemschut Noord-Holland.

Al meer dan 35 jaar specialisten in...

HOUTWORM- & BOKTORBESTRIJDING
ZWAMSANERING OP HOUT EN MUREN
POLYMEER-CHEMISCH HERSTEL VAN
INGEROTTE BALKEINDEN

- Vakkundige uitvoering / SVO-gediplomeerd / NVO-garantie
- Verkoop van ITOX® en ITOXAN® producten
- Bel voor vrijblijvende inspecties, adviezen en offertes...

Goed voor hout & steen!

VAN LIEROP
Impregneerbedrijven B.V.

Alphen a/d Rijn 01720-33514 | Liempde (N.Br.) 04113-2647 | Heerhugowaard 02207-41856 | Echt (L) 04754-88378

Lid NO

Sinds 1922

Fa. Hekkers & v. 't Spijker

Walstraat 58-86 Deventer
Tel. 05700-14410

Meubelmakerij
gespecialiseerd in
antiekrestauratie

Eig. A.G.M. Willemsen
Privé 05716-1769